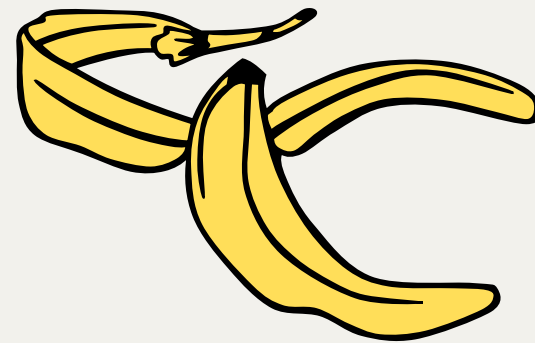

Jäteneuvontaopas

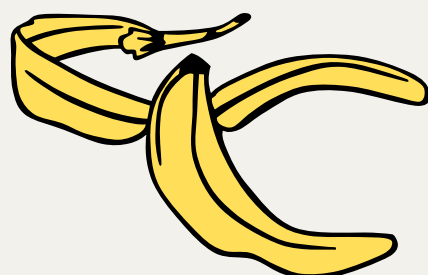
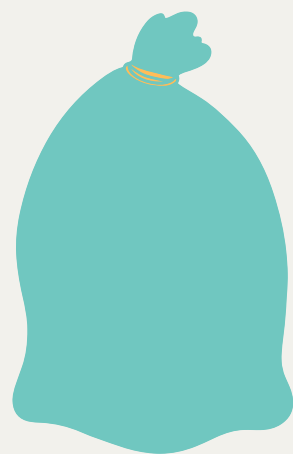
Miten eri jätteet lajitellaan?
Miten jätteitä hyödynnetään?

Mihin jätteet menevät jäteastioista?
Miten saada kaikkien jätteiden lajitteluastiat
mahtumaan pieneen kotiin?

Näihin kysymyksiin löytyy vastauksia
tästä oppaasta.

Vastauksia ja neuvoja on kasattu myös
Circwaste Keski-Suomen sosiaalisen
median kanavissa [Instagramissa](#) ja
[Facebookissa](#).

Sisällysluettelo

Klikkaamalla otsikkoa pääset oikeaan kohtaan:

[1. Kartongin kierrätys](#)

[2. Biojätteen kierrätys](#)

[3. Keräyspaperin kierrätys](#)

[4. Lasin kierrätys](#)

[5. Metallin kierrätys](#)

[6. SER kierrätys](#)

[7. Pakkausmuovin kierrätys](#)

[8. Tekstiilien kierrätys](#)

[9. Vaaralliset jätteet](#)

[10. Sekajätteen kierrätys](#)

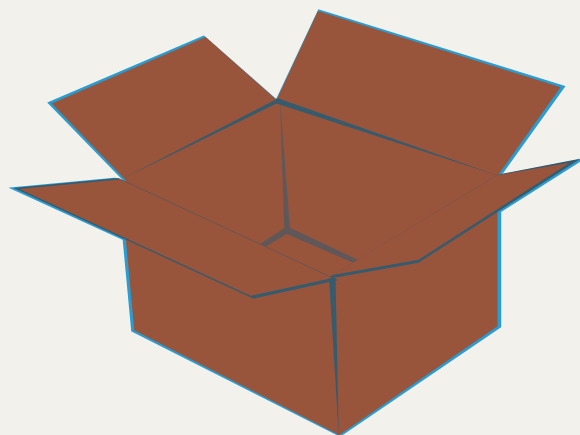
[Vinkkejä lajittelusta pienissä kodeissa](#)

[Vinkkejä remonttijätteiden lajitteluun](#)

[Linkkilista](#)

[Keski-Suomen kuntien jätehuoltomääräykset](#)

Kartongin kierrätys

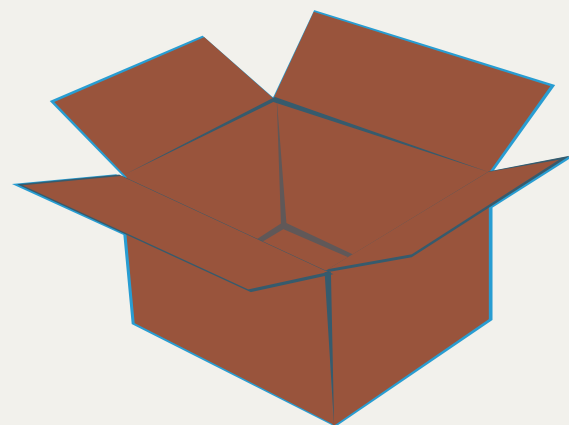
Kartonki ja pahvi ovat kerätyimpiä erilliskerättyjä yhdyskuntajätteitä.

Kartongin ja pahvin kierrätys kannattaa, koska se säästää neitseellisten raaka-aineiden, kuten puun, käyttöä.

Keski-Suomessa sekajätteen joukossa kartonkia on noin 10%, josta suurin osa on kartonkipakkauksia.

Kartonkia kerätään aluekeräyspisteillä, hyötykeräyspisteillä, Rinki-pisteillä ja kiinteistöillä. Kiinteistökohtainen keräys on järjestettävä, jos kiinteistössä on huoneistoja tietty määrä, esim. 5 kpl. Raja on määritetty kunnan jätehuoltomääräyksissä.

Miten kartongit ja pahvit lajitellaan?

Kartonkikeräykseen kuuluvat:

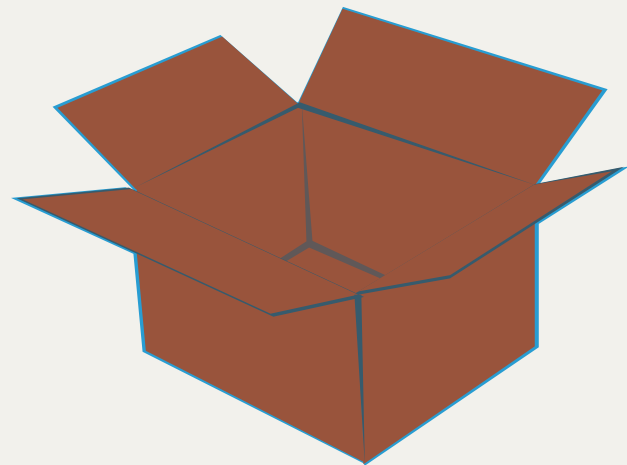
- kartonki- ja pahvipakkaukset
- maito- ja mehutölkit
- paperihylsy
- käärepaperit (ei lahjapaperit)
- juomien pahviset kääreet
- sokeri- ja jauhopussit ja muut paperimaiset elintarvikepussit (esim. pussikeittojen tai dippikastikkeiden pussit)
- paperikassit
- munakennot

Nestepakkaukset ja huuhdellut kartongit tulee kuivattaa ennen keräysastiaan laittoa.

Kartonkipakkaukset tulee litistää ja pakata sisäkkäin ennen keräysastiaan laittoa, jos mahdollista.

Litistämisen hyödyistä lisää tietoa [Kuitukierrätyksen nettisivuilla](#).

Miten kierrätys- kartonki käytetään?

Keräyspisteeltä kartonki kuljetetaan ensin paalattavaksi ja sitten kartonkitehtaalle.

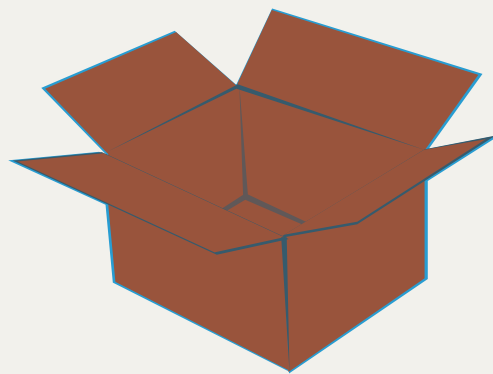
Ensin kartongista ja pahvista erotellaan eri kerrokset: kartonkikuidut erotellaan muovi- ja alumiinipinnoitteista.

Kartonkikuidusta tehdään uusia tuotteita, kuten paperihylsyjä, kirjekuoria ja uusia pakkausmateriaaleja.

Muovi hyödynnetään energiaksi.

Alumiinista osa hyödynnetään materiaalina.

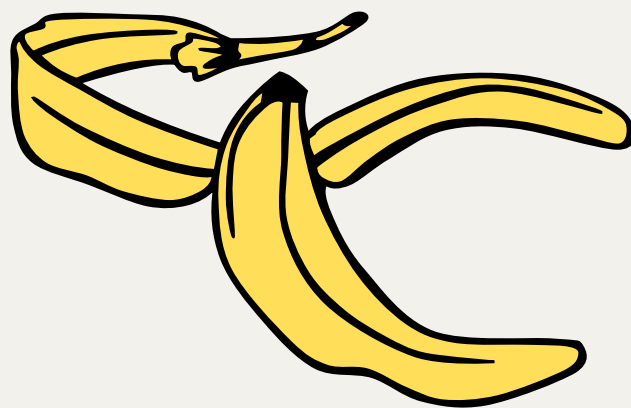
TIESITKÖ?

Puhekielessä nimityksiä kartonki ja pahvi käytetään usein sekaisin ja kotitalouksien jätteitä lajiteltaessa ne menevätkin samaan keräysastiaan, kartonkikeräykseen.

Kartonki ja pahvi ovat todellisuudessa kuitenkin kaksi eri asiaa: pahvi on paksua kartonkia, joka taas on käytännössä paksua paperia.

Biojätteen kierrätys

Iso osa jätteistämme on biojätettä. Kotitalouksien biojätettä erilliskerätään ja kompostoidaan, mutta sitä päätyy myös sekajätteen joukkoon.

Keskisuomalaisien sekajätteiden joukossa on noin 23 % biojätettä.

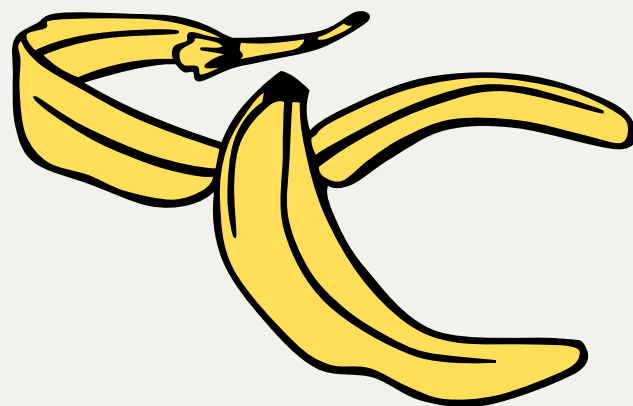
Keski-Suomen kunnissa kaikkien kotitalouksien tulee kerätä biojäte erilleen, yhtä kuntaa lukuun ottamatta.

Biojäte tulee lajitella joko biojäteastiaan tai kompostoida.

Erilliskerätty biojäte hyödynnetään esimerkiksi biokaasun ja erilaisten multatuotteiden tuotannossa.

[biojäte.info](https://biojate.info) –sivustolle on kasattu kattavaa materiaalia biojätteen lajittelusta ja hyödyntämisestä.

Miten biojäte lajitellaan?

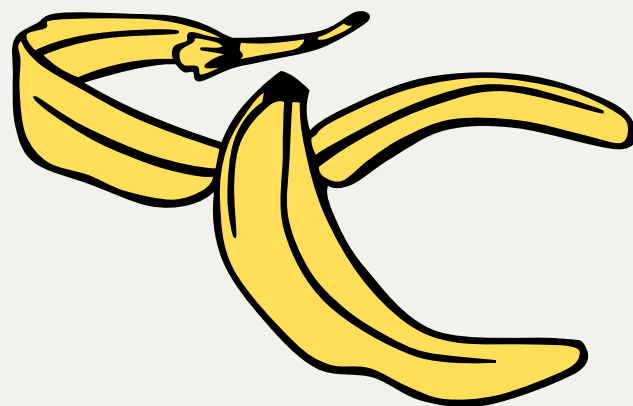

Biojätteeseen kuuluu mm.:

- ruoantähteet
- hedelmien, vihannesten, juuresten ja kananmunan kuoret
- kahvin suodatinpussit puruineen
- talouspaperi ja paperiset lautas- ja nenäliinat
- leivinpaperi
- pienet luut
- kukkamulta
- puiset aterimet ja hammastikut

Biojätteen voi kerätä esimerkiksi sanomalehteen, paperipussiin, jauhopussiin, biojätepussiin tai muuhun maatuvaan materiaaliin esim. muropakettiin.

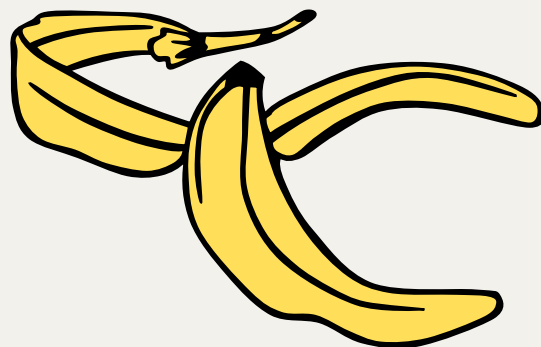
Miten biojäte hyödynnetään?

Erilliskerätty biojäte kuljetetaan jäteasemalle, jossa se joko hyödynnetään suoraan tai välivarastoidaan ja kuljetetaan käsittelevälle laitokselle.

Biojätteestä saadaan esimerkiksi biokaasua ja kompostimultaa, jota voidaan hyödyntää puutarhanhoidossa ja viherrakentamisissa.

Mitä sekajätteeseen päätyneelle biojätteelle tapahtuu?

Sekajätteestä tuotetaan polttamalla energiaa, eli lämpöä ja sähköä. Kosteaa biojäte sekajätteen joukossa haittaa energiaprosessia, koska kosteasta jätteestä ei saada energiaa yhtä paljon kuin kuivasta jätteestä.

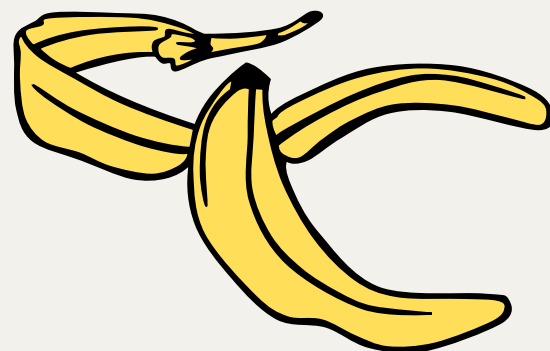
Kosteaa jätettä voi myös vaurioittaa polttokalustoa.

Tämän vuoksi on tärkeää lajitella sekajäte ja biojäte erikseen.

TIESITKÖ?

Haiseva ja pohjalta kostunut biojätepussi on monille tuttu asia ja se voi lannistaa lajitteluintoa.

Biojätteen lajittelusta kotona voi tehdä miellyttävämpää laittamalla biojätepussin pohjalle esimerkiksi sanomalehteä tai munakennon palasia imemään kosteutta.

Keräyspaperin kierrätys

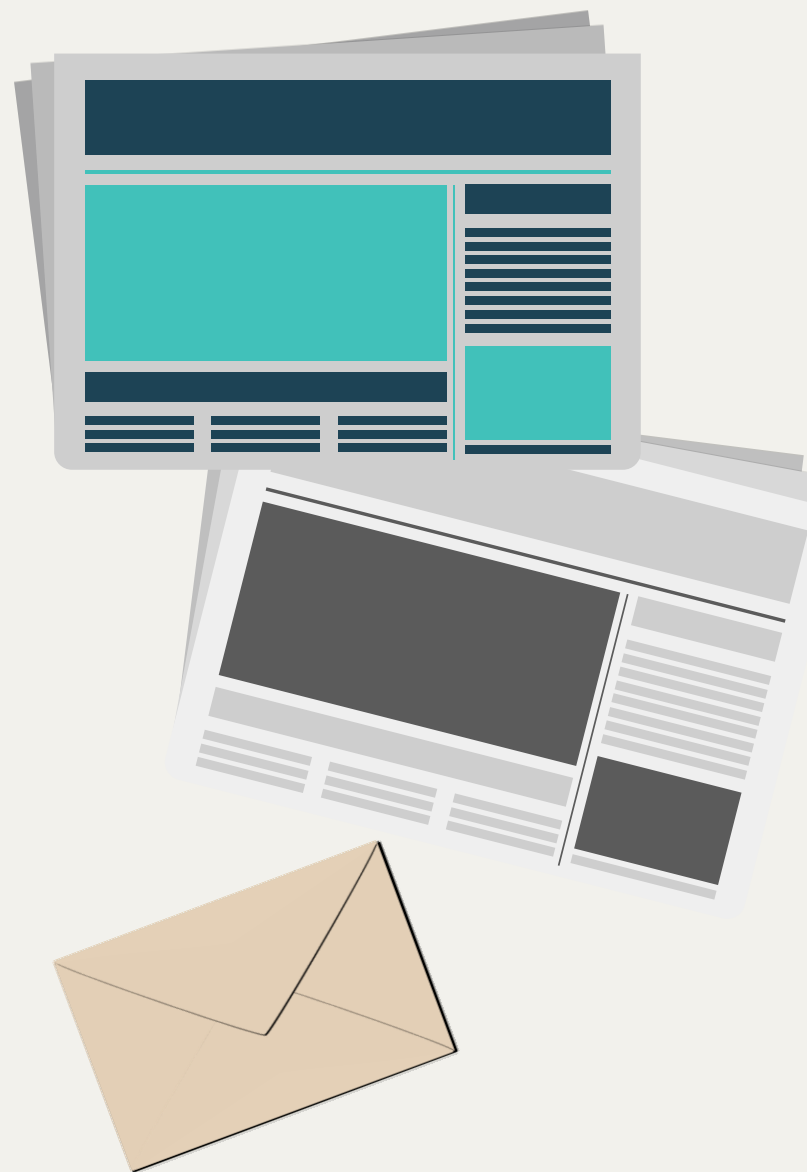
Keräyspaperin määrä on viime vuosina vähentynyt, koska mediaa kulutetaan enemmän digitaalisena ja laskut on mahdollista saada sähköisenä.

Keräyspaperia syntyy paljon kotitalouksissa, joihin tulee lehtiä tai mainoksia.

Keskimäärin paperi kiertää viisi kertaa uuden paperin raaka-aineeksi.

Paperia kerätään kiinteistöillä, aluekeräyspisteillä, hyötykeräyspisteillä ja Rinki-pisteillä.

Miten keräyspaperi lajitellaan?

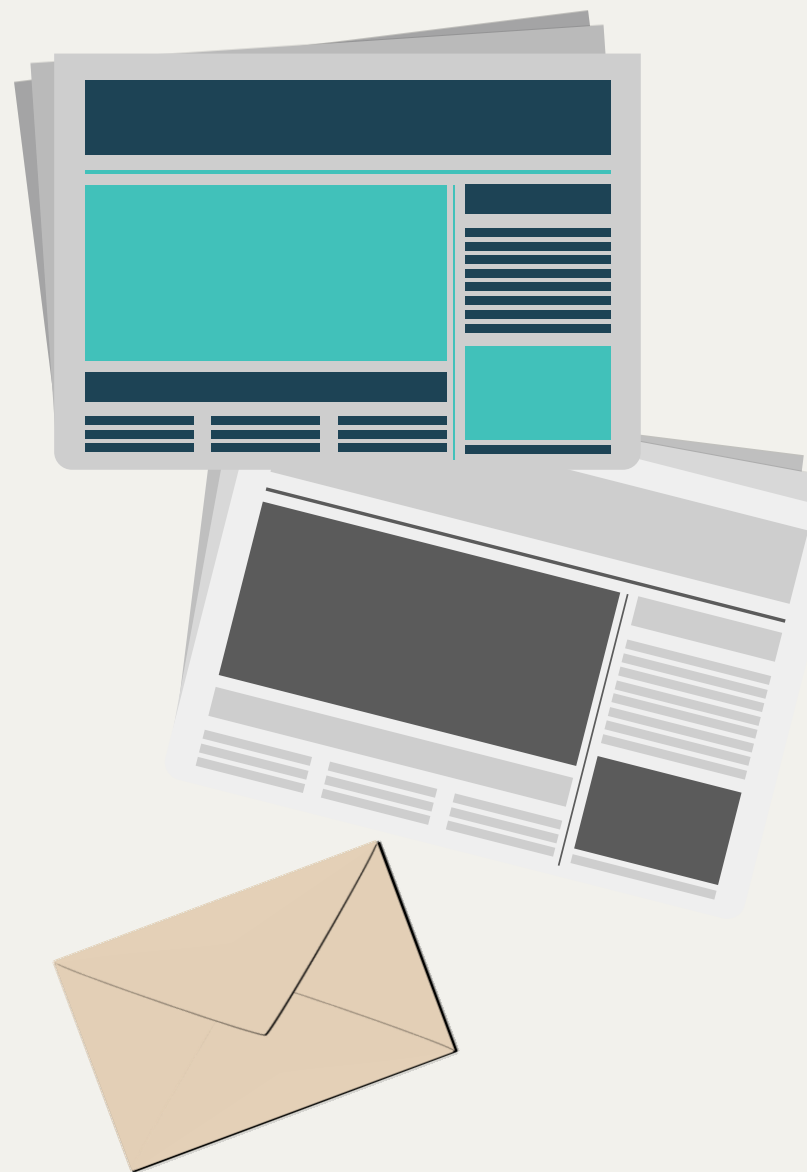
Paperinkeräykseen kuuluu:

- Kaikki postiluukusta tuleva paperi eli sanoma- ja aikakauslehdet, mainosposti ja esitteet, valkoiset kirjekuoret myös ikkunalliset, puhelin- ja tuoteluettelot
- Kirjojen sivut, kannet tulee poistaa
- Kopiopaperit ja tulosteet
- Piirustus- ja lehtiöpaperit
- Valkoiset paperikassit

Niittejä ei tarvitse poistaa.

Paperin tulee olla kuivaa ja puhdasta.

Miten keräyspaperi käytetään?

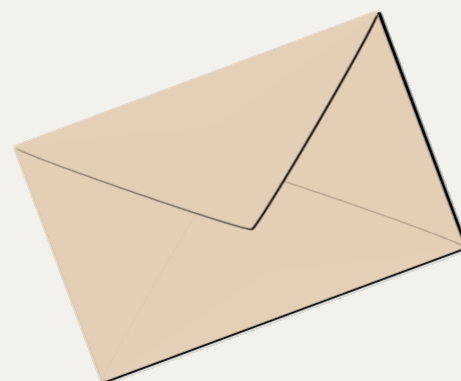

Keräyspisteeltä paperi viedään lajittelulaitoksille, joissa keräyspaperi lajitellaan omiin lajeihinsa, puhdistetaan ja varastoidaan. Lajittelulaitokselta paperi viedään paperitehtaille uusien tuotteiden raaka-aineeksi,

Paperitehtailla keräyspaperi siistataan eli siitä pestään painoväri pois. Siistatusta massasta valmistetaan uutta sanomalehtipaperia tai pehmopaperia.

Vuonna 2020 Suomessa kotikeräyspaperin talteenottoaste oli peräti 91 %, eli paperi kiertää hyvin kotitalouksista uudelleenhyödynnettäväksi.

TIESITKÖ?

Melko usein paperin keräysastiaan on eksynyt sinne kuulumatonta materiaalia: ruskeita paperikasseja, kirjoja ja vihkoja.

Ruskeat paperikassit kuuluvat aina kartonginkeräykseen, samoin paperin tuntuiset pussit, esim. sokeripussit.

Kirjojen ja vihkojen paksut kannet kuuluvat sekajätteeseen. Sisäsivut voi lajitella paperinkeräykseen.

Lasin kierrätys

Lasipullot ja -purkit kuuluvat lasin kierrätysastiaan ja pantilliset lasipullot palautusautomaattiin.

Moni muu kodin lasijäte kuuluu nimestään huolimatta sekajätteeseen.

Koska lasilaadut sulavat eri lämpötiloissa, ainoastaan lasipullot ja -purkit sopivat lasinkeräykseen.

Väärä laatu kierrätettävän lasin joukossa voi haitata tai estää uusien tuotteiden valmistuksen.

Kierrätettävä lasi sekajäteastiassa taas on hukkaan heitettyä materiaalia.

Miten lasi lajitellaan?

Laseja on erilaisia ja osa niistä sopii kierrätykseen ja osa ei.

Lasinkeräykseen lasipakkaukset:

- lasiset pullot ja purkit
- Korkit tulee poistaa mutta etikettejä tai kaulusrenkaita ei tarvitse poistaa.

Sekajätteeseen:

- kosmetiikkalasi
- pienet määrät ikkunalasia
- lasiset ja keraamiset astiat
- hehkulamput

Pullonpalautukseen:

- pantilliset pullot

HUOM. energiansäästölamput ja loisteputket kuuluvat vaarallisiin jätteisiin tai lampujen keräyspisteisiin, joita löytyy usein SER-kierrätyspisteiden yhteydestä.

Isommat määrät ikkunalasia ja muuta tasolasia tulee toimittaa jätekeskukselle tai jäteasemalle.

Miten kierrätyslasia käytetään?

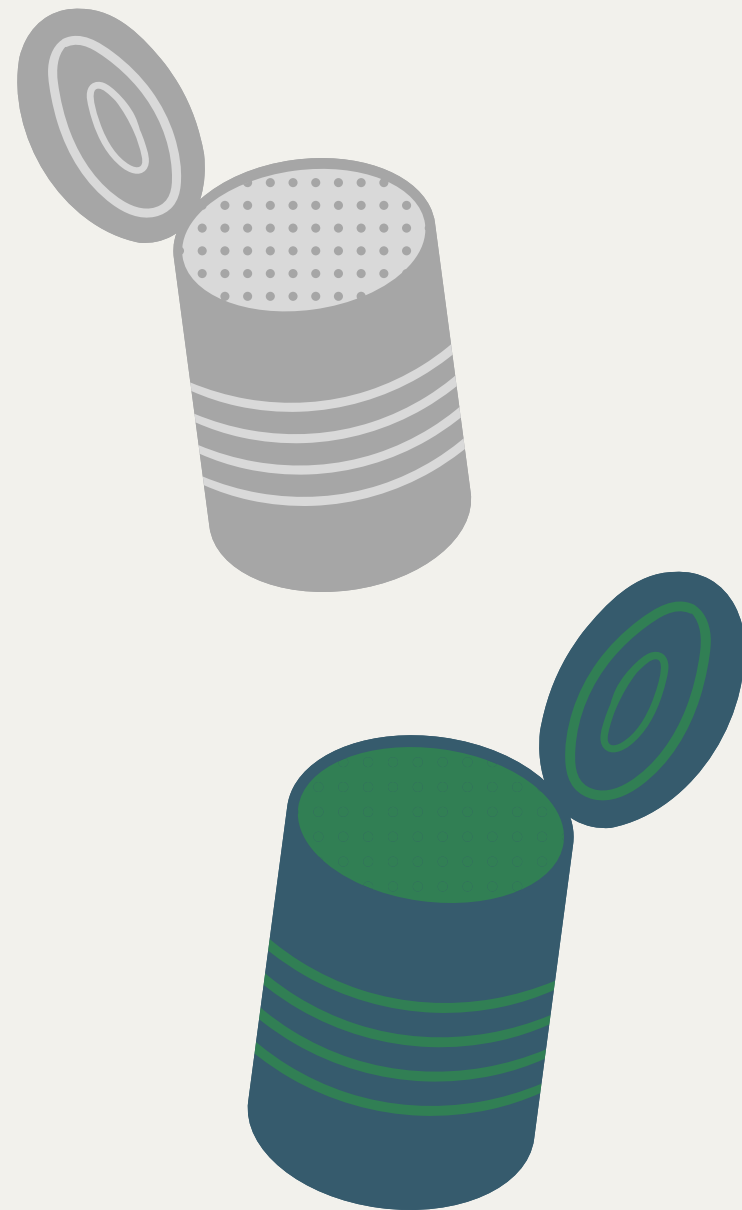
Suomessa kerätty pakkausjäte kerätään ensin terminaleihin ja sieltä lasin käsittelylaitoksille Forssaan ja Viron Järvakandiin.

Laitoksissa lasipakkausjäte puhdistetaan ja lajitellaan väreittäin. Prosessoinnin jälkeen lasi kuljetetaan lasipakkaustehtaille, joissa materiaalista valmistetaan uusia lasipulloja ja -purkkeja.

Suomessa ei valmisteta lasipulloja tai -purkkeja, mutta Forssassa kierrätyslasista tehdään vahtolasia ja lasivillaa.

Jätekeskuksille toimitettu lasipakkausten keräykseen sopimaton lasi hyödynnetään esim. soran korvikkeena pintasuojarakenteissa jätekeskuksella.

Metallin kierrätys

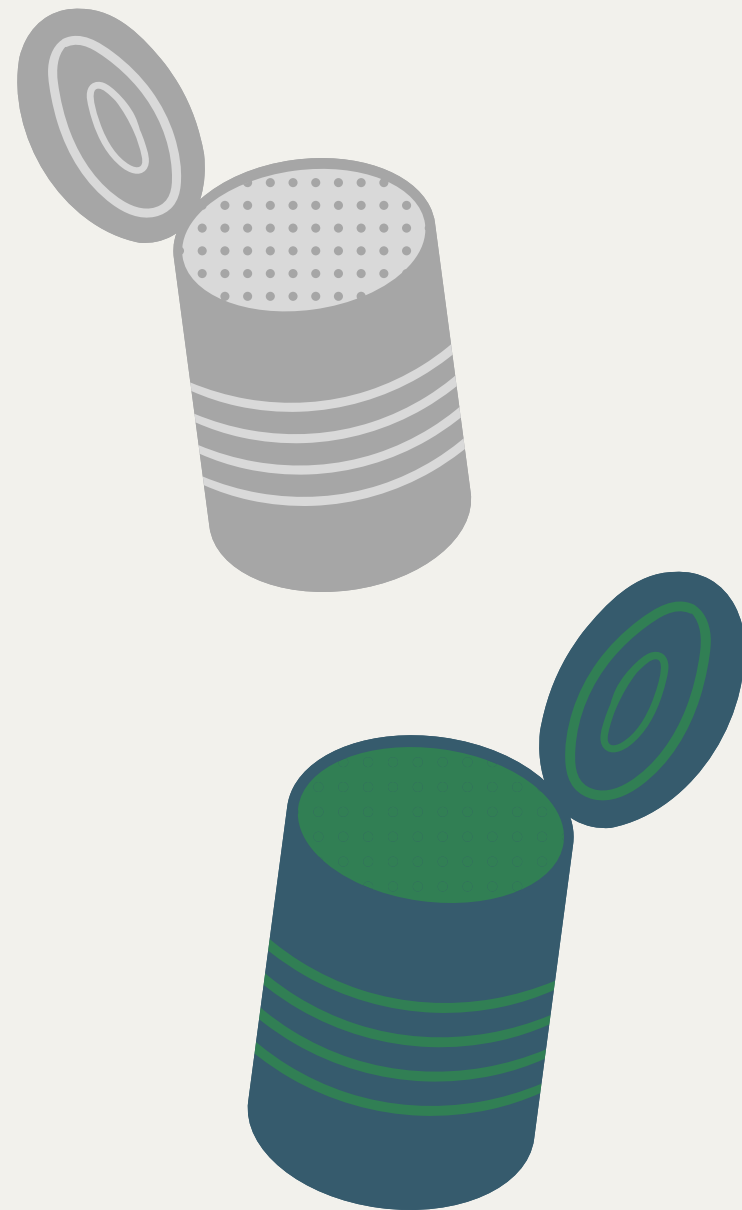

Metalli sopii erinomaisesti kierrätettäväksi, koska sen laatu ei heikkene kierrätyksessä. Sama metalli voi siis periaatteessa kiertää ikuisesti ja siitä voidaan tehdä sulattamalla erilaisia tuotteita.

Kuluttajilta metallinkeräyspisteisiin toimitetaan vuosittain noin 2 kiloa metallijätettä per henkilö.

Sekajätteen joukostaakin löytyy metallijätettä, mutta määrät ovat pieniä. Keski-suomalaisten sekajätteistä noin 2 % on metallia, josta suurin osa metallipakkauksia.

Miten metalli lajitellaan?

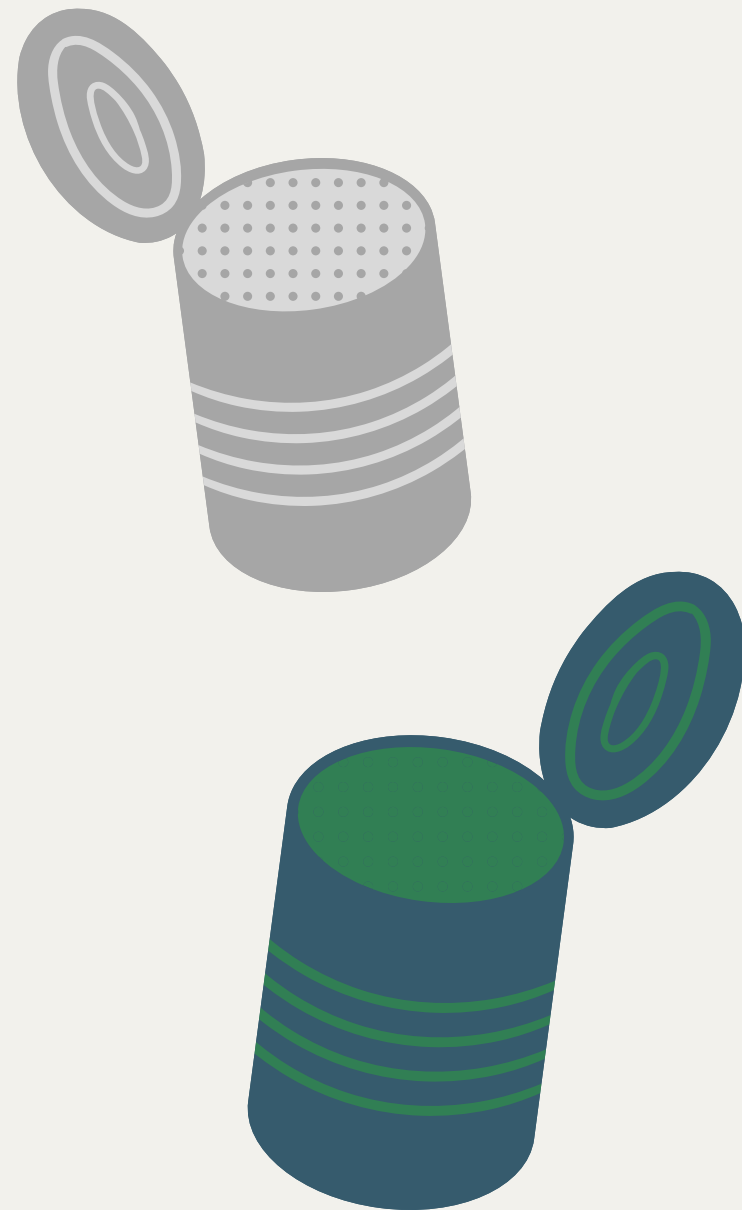
Metallinkeräykseen kuuluvat:

- säilyketölkit
- pienet metalliset astiat ja kappaleet esim. kattilat ja paistinpannut
- metalliset kannet
- tuikut
- alumiinifolio
- tyhjät maalipurkit ja aerosolipullot

Isot metallijätteet, jotka eivät mahdu keräysastiaan, tulee viedä jätekeskukseen.

Metalli sekajätteen seassa kulkeutuu poltettavaksi, jolloin hukataan mahdollisuus hyödyntää metalli materiaalina. Metalli voi aiheuttaa myös vaaratilanteita polttolaitoksiin. Esim. alumiini voi sulaessaan tukkia laitteita. Tonnikalapurkki taas ei sula polttolaitoksessa ollenkaan.

Miten kierrätys- metalli käytetään?

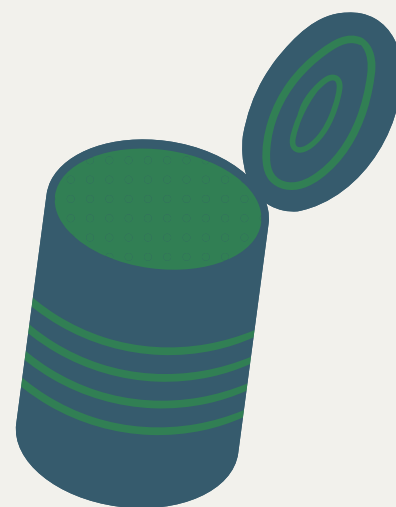
Metallia kerätään kiinteistöjen keräyspisteillä, Rinki-keräyspisteillä ja kuntien keräyspisteillä.

Näiltä pisteiltä metallijäte viedään vastaanottoterminaleihin, joissa metallit lajitellaan jalo- ja romumetalliin.

Terminaleista metallit kuljetetaan murskaamoon ja murskattu metalli sulattamoon.

Sulattamoissa tehdään uutta metallia tuotteiden raaka-aineeksi. Kierrätetystä metallista valmistetaan esimerkiksi metallipakkauksia, polkupyörien runkoja ja lapioita.

TIESITKÖ?

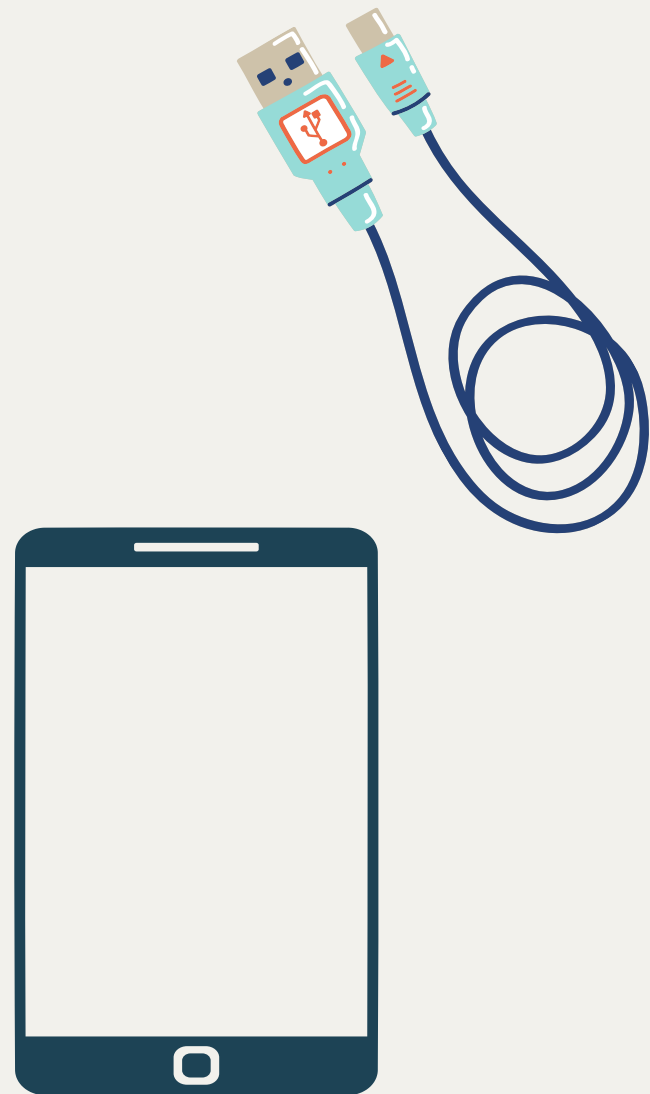

Jos yli puolet lajiteltavasta jätteestä on metallia, se kuuluu metallinkeräykseen.

Joskus materiaalin määrittely on hankalaa. Silloin voi kokeilla rypistystestiä: jos materiaali rypistämisen jälkeen ei palaudu muotoonsa, se on todennäköisesti metallia.

Epävarmoissa tilanteissa jäte kannattaa laittaa sekajätteeseen.

Sähkö- ja elektroniikka- laiteromun (SER) kierrätys

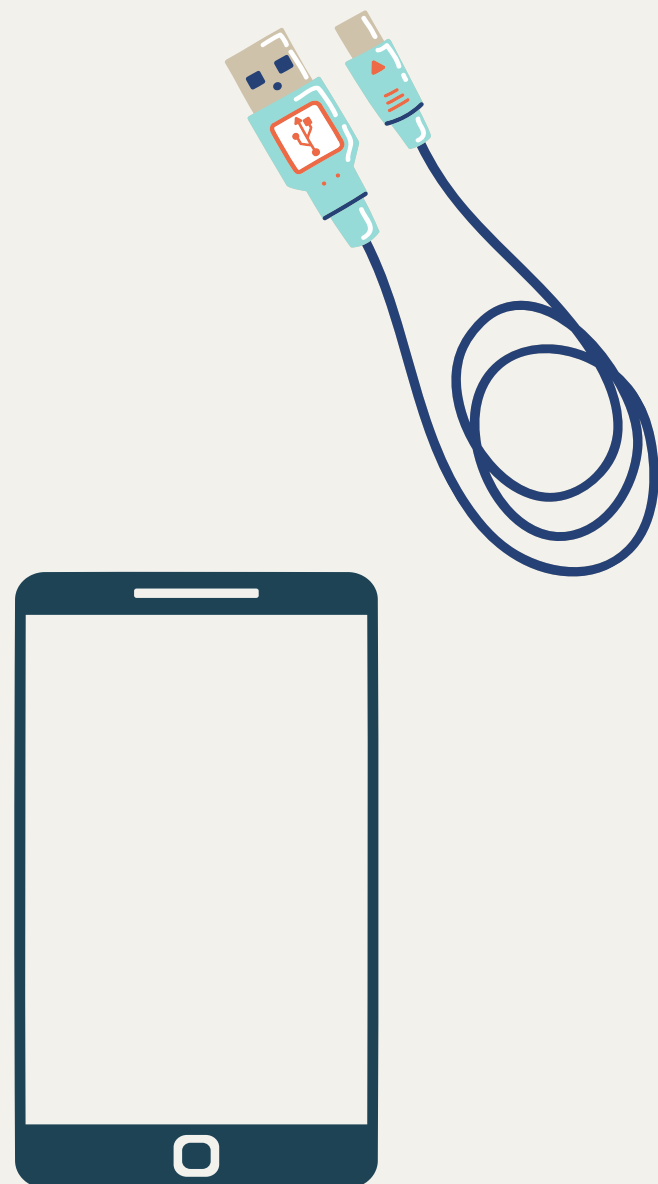

Ihmisten elämässä on valtava määrä elektroniikkaa, josta tulee jossakin vaiheessa jätettä. Sähkö- ja elektroniikkalaiteromun määrät ovat viime vuosina olleet kasvussa ja todennäköisesti jatkavat kasvuaan tulevaisuudessakin.

Suomessa ja Keski-Suomessa SER osataan lajitella kuitenkin hyvin. Keskisuomalaisen sekajätteen joukossa on vain alle 1 % SE-romua.

Monet suomalaiset säilyttävät kotonaan käytöstä poistunutta elektroniikkaa, joka olisi tärkeä saada kiertoon. SER sisältää paljon arvokasta materiaalia, jota voidaan käyttää uusien tuotteiden valmistuksessa.

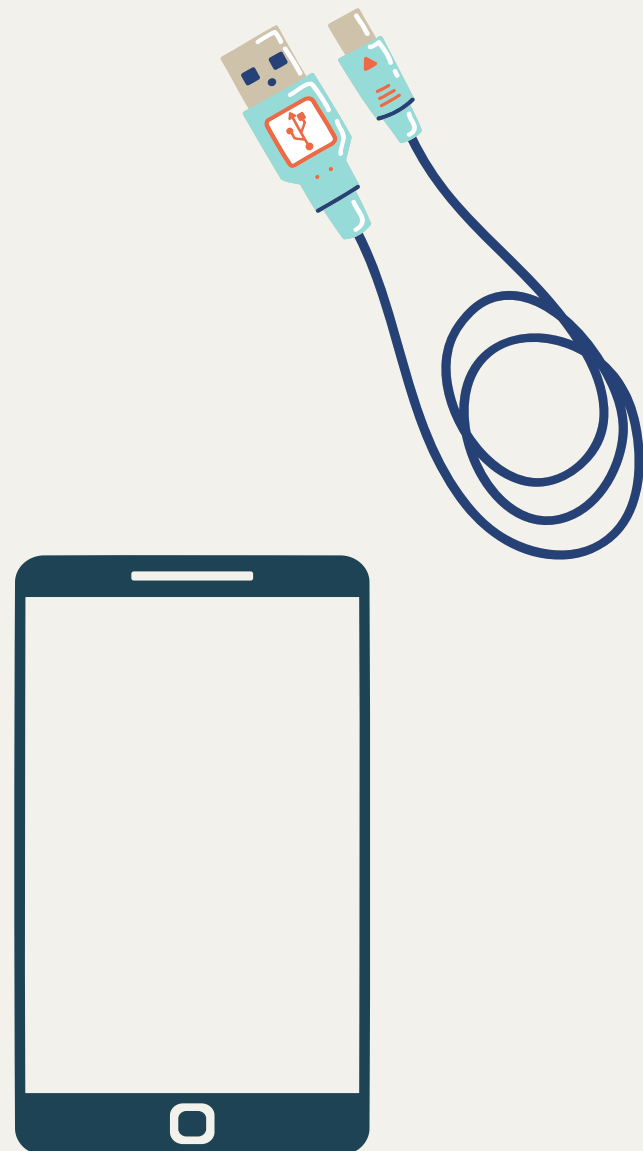
Miten SER lajitellaan?

SER:iin kuuluu:

- kodinkoneet kuten jääkaapit, mikrot, pölynimurit ja leivänpaahtimet
- Elektroniikka- ja sähkölaitteet, kuten tietokoneet, kännykät, radiot, televisiot, syke- ja kuumemittarit
- Valaistuslaitteet (EI hehku- tai halogeenilamput, ne ovat sekajätettä)
- sähkö- ja elektroniikkatyökalut: porat ja sahat
- lelut ja vapaa-ajan laitteet: sähköjunat, kilpa-autoradat ja videopelit
- sähkölaitteiden johdot, jatkojohdot ja muuntajalliset johdot

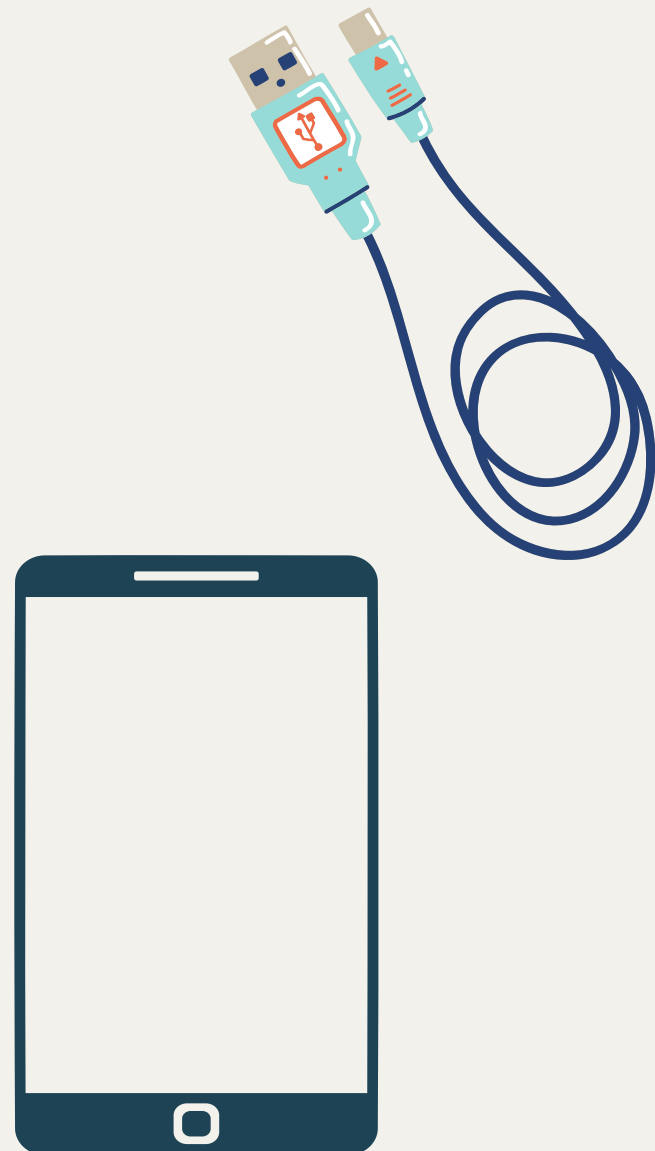
Missä SER:iä kerätään?

SER:n lajittelupisteitä löytyy esimerkiksi alueellista keräyspisteistä ja jätekeskuksista. Sähkö- ja elektroniikkalaitteita voi kierrättää maksutta myös niitä myyvissä kaupoista (Prismat, K-citymarketit, Tokmannit, Clas Ohlsonit, Gigantit, Powerit jne.).

Kierrätykseen vietävistä laitteista tulee poistaa pakkaukset, mutta paristoja tai akkuja ei tarvitse poistaa. HUOM. irralliset paristot ja pienakut tulee toimittaa niille tarkoitettuun keräykseen, joita löytyy kaupoista ja kioskeista.

Miten SER hyödynnetään?

Keräyspisteistä SER toimitetaan käsittelylaitoksiin, joissa käyttökelpoiset ja käyttökelvottomat laitteet erotellaan.

Käyttökelpoiset laitteet menevät uusiokäyttöön ja käyttökelvottomat hyödynnetään materiaalina.

Käyttökelvottomista laitteista poistetaan vaaralliset aineet ja osat. Myös paristot ja akut poistetaan ja toimitetaan niille tarkoitettuun kierrätykseen.

Vaarallisten aineiden poistamisen jälkeen laitteet murskataan ja niistä erotellaan useita teknologioita hyödyntäen eri materiaalit: metallit, lasit, muovit

Pakkausmuovin kierrätys

Muovi on noussut viime vuosina vahvasti esiin kierrätyskeskustelussa. Vaikka muovipakkausten lajittelu ei vielä kaikkialla olekaan mahdollista, kierrätysastioiden täyttymisestä päätellen asiasta on innostuttu.

Iso osa kotitalouksien jätteistä on erilaisia muovipakkauksia ja muovijätettä on edelleen paljon myös sekajätteen joukossa. Keskisuomalaisten sekajätteestä noin 18 % on muovipakkauksia.

Muovipakkausten kierrätyksestä vastaa Rinki Oy, jonka kautta kuluttajien pakkausmuovi päätyy Fortumin muovijalostamolle, jossa valmistetaan muovigranulaattia uusien muovituotteiden valmistukseen.

Muovien ja muidenkin jätelajien kierrätyksestä ja matkasta uusiksi tuotteiksi on paljon materiaalia

[YLE:n I Love Muovi -sivustolla.](#)

Miten muovi lajitellaan?

Muovin lajittelu ei ole vaikeaa ja sillä säästää sekajäteastian tilaa. Muovia lajitellessa täytyy huomioida kuitenkin pari asiaa.

Muovinkeräykseen voi laittaa ainoastaan muovipakkauksia.

Pakkaukset tulee huuhdella tai pyyhkiä ja kuivattaa ennen keräysastiaan laittamista.

Jos kevyt huuhtelu ei riitä pakkauksen puhdistamiseen, on sekajäteastia sille parempi paikka.

Pakkauksista tulee myös irrottaa kaikki kannet, korkit ja muut irrotettavat osat ennen keräykseen laittamista, eikä pakkauksia tule laittaa sisäkkäin.

Miten muovi lajitellaan?

Muovinkeräykseen kuuluu puhtaana ja kuivana:

- Elintarvikkeiden muoviset pakkaukset, kuten jogurttipurkit, voirasiat sekä leikkele-, juusto- ja valmisruokapakkaukset
- Pesuaine-, shampoo- ja saippuapakkaukset
- Muovipullot, -kanisterit ja -purkit – mieluiten litistettyinä
- Muovikassit, -pussit ja -kääreet
- Myös muut muoviset tuubit ja putkilot

Miten muovi hyödynnetään?

Kuluttajien muovipakkaukset kuljetetaan Fortumin Riihimäen muovijalostamolle, jossa eri muovilaadut erotellaan toisistaan koneellisesti. Koneellisen erottelun vuoksi onkin tärkeää, että muovinkeräysastiaan viedessä pakkauksista on irrotettu kannet. Ne voivat olla eri muovilaatua kuin muu pakkaus.

Fortumin jalostamon kapasiteetti riittää käsittelemään noin 18 000 tonnia muovipakkausjätettä vuosittain. Tällä hetkellä muovipakkausjätettä syntyy noin 34 000 tonnia vuodessa, eli kapasiteetti ei riitä kaiken muovin käsittelyyn. Muovijätettä kuljetetaankin käsiteltäväksi myös Ruotsiin ja Saksaan.

Miten muovi hyödynnetään?

Muovin voi kierrättää parhaimmillaan kymmenen kertaa.

Kierrätysmuovista valmistetaan esimerkiksi ruukkuja, tiskiharjoja ja muovipusseja. Tarinoita uusiomuovin käyttökohteista löytyy Suomen Uusiomuovin [nettisivuilla](#).

Kierrätysmuovia ei voida käyttää lainsäädännöllisistä syistä elintarvike- ja lääkepakkauksiin tai leluihin.

Kierrätykseen sopimaton pakkausmuovi hyödynnetään energiantuotannossa, jossa tuotetaan kaukolämpöä ja sähköä Suomeen.

Myös sekajätteen joukossa muovi menee energiahyödynnykseen.

TIESITKÖ?

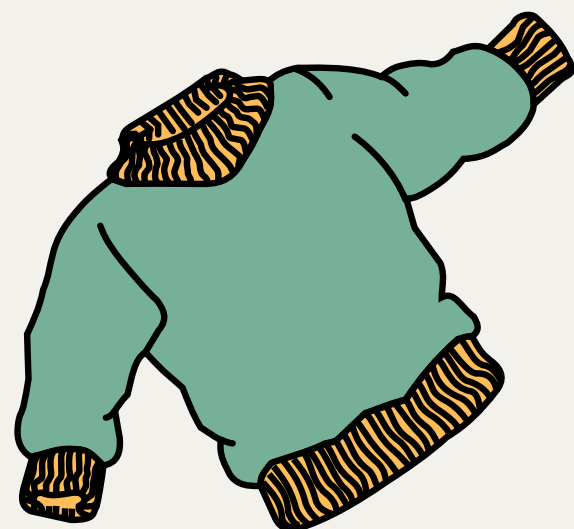

Muovipakkausten yhteydessä puhutaan tuottajavastuusta, jonka mukaan pakkauksen tuottaja, yleensä pakkaaja tai pakatun tuotteen maahantuoja, on velvollinen huolehtimaan pakkaustensa jätehuollosta.

Tuottavastuuseen kuuluu mm. veloituksettoman vastaanoton järjestäminen kuluttajien ja yritysten pakkauksille.

Tämän vuoksi muovien kierrätys koskee tällä hetkellä vain muovipakkauksia: ei olisi reilua, että pakkausten tuottaja maksaa myös muiden muovituotteiden kierrätyksestä.

Tekstiilien kierrätys

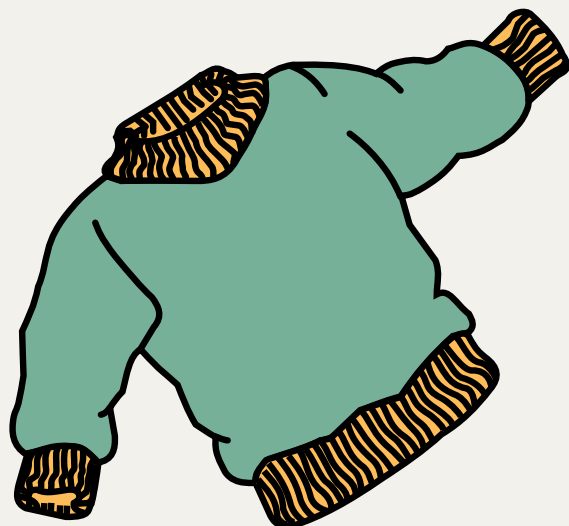
Tekstiilien kierrätys on ollut viime vuosina paljon esillä. Tekstiilien erilliskeräysvelvoite tulee voimaan koko EU-alueella vuonna 2025 ja Suomessa erilliskeräys on alkamassa vuonna 2023.

Tekstiilijätettä syntyy vuosittain keskimäärin 13 kg/suomalainen. Sitä päätyy suurelta osin polttoon, eli energiahyödyntämiseen ja jonkin verran uudelleenkäyttöön.

Keskisuomalaisten sekajätteen joukossa on noin 8 % tekstiilijätettä. Usein tekstiilit ovat vielä täysin käyttökelpoisia tai uusia, joissa on hintalaput kiinni.

Ensisijainen tapa vähentää tekstiilijätettä on vähentää tekstiilien kulutusta.

Miten tekstiilit lajitellaan?

Kierrätykseen:

Puhtaat ja ehjät vaatteet, kengät ja kodintekstiilit voi viedä tekstiilin-keräyslaatikoihin (UFF), Rinki-ekopisteille, joissa on tekstiilikeräys, kierrätyskeskuksiin, jäteasemille, kirpputoreille sekä joihinkin vaatteita myyviin kauppoihin.

Hyväkuntoisia vaatteita ja kenkiä voi myydä sekä verkossa että fyysisesti toimivissa second hand -liikkeissä.

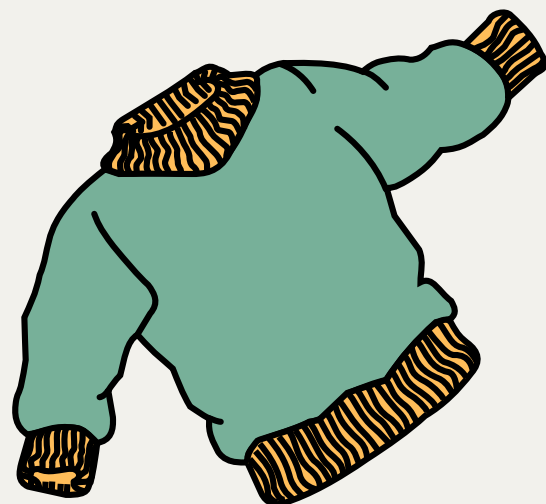
Sekajätteeseen:

Likaiset ja rikkiinäiset tekstiilit sekä käytetyt alusvaatteet kuuluvat tällä hetkellä sekajätteeseen.

Jotkin kaupat

ottavat vastaan myös rikkiinäisiä, mutta puhtaita tekstiilejä.

Miten käytöstä poistuneet tekstiilit hyödynnetään?

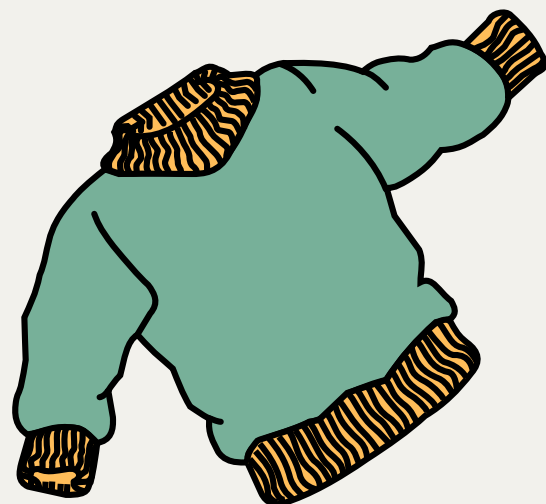
Poistotekstiileistä noin 60% meni Suomessa vuonna 2019 energiahyödynnykseen.

Poistotekstiileistä noin 16% viedään ulkomaille ja noin 18 % hyödynnetään materiaalina Suomessa. Uudelleenkäyttöön Suomessa ohjautuu 4 % tekstiileistä.

Poistotekstiilejä käytetään kuitumateriaalina esim. autojen verhoiluihin, täytemateriaaleihin ja teollisuuden imeytystuotteisiin.

Paimioon vuonna 2021 avattu poistotekstiilien kierrätyslaitos jalostaa tekstiilejä kierrätysraaka-aineeksi. Laitos pystyy käsittelemään noin 10 % Suomen vuosittaisesta tekstiilijätelmäärästä.

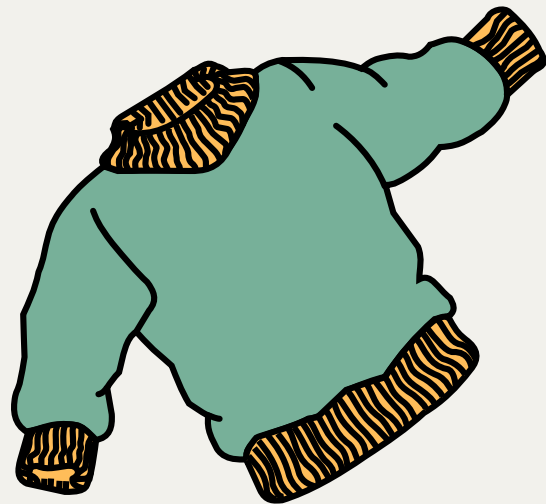
Lahjoitettujen tekstiilien käsittely

Hyväntekeväisyyteen (esim. UFF, Fida, SPR, Hope ry) lahjoitetuista tekstiileistä kaikkea ei voida laittaa uudelleen kiertoon, sillä joukossa on usein paljon myös likaisia ja rikkiäisiä tekstiilejä. Nämä tekstiilit päättyvät polttoon ja työllistävät hyväntekeväisyysjärjestöjen henkilökuntaa turhaan.

Likaisia, rikkiäisiä tai pahasti kulahtaneita vaatteita ei siis pidä laittaa lahjoitettavien tekstiilien joukkoon. Hyvä nyrkkisääntö on lahjoittaa vain sellaisia vaatteita, joita voisi itse käyttää tai pukea omalle lapselleen.

TIESITKÖ?

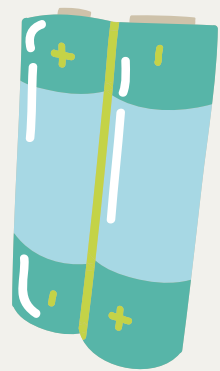
Tekstiili- ja muotiteollisuuden päästöt ovat arvioiden mukaan 2-10 % kaikista maailman kasvihuonekaasupäästöistä.

Suomalaisen tekstiili- ja muotialan tuotannon sekä kaikkien Suomeen tuotujen tekstiilien ja vaatteiden päästöistä 96,5% syntyy Suomen ulkopuolella. 90% aiheutuu tekstiilikuitujen ja materiaalien tuotannosta.

Päästöjä voitaisiin pienentää lähes puolella, jos vaatteiden käyttöikä tuplaantuisi.

Suomalaiset käyttävät nykyisin vaatetta keskimäärin 160 kertaa.

Vaaralliset jätteet

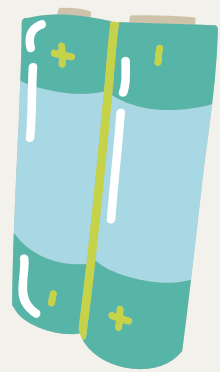
Kotitalouksissa syntyy jonkin verran vaarallisia jätteitä, joita ei saa laittaa hyötyjätekeräykseen tai sekajätteeseen.

Vaaralliset jätteet on toimitettava jäteasemille tai vaarallisille jätteille tarkoitettuihin keräyspisteisiin.

Vaaralliset jätteet käsitellään valtakunnallisesti Fortumin vaarallisten jätteiden käsittelylaitoksella.

Vaarallisista jätteistä löytyy kattavasti tietoa nettisivulta <https://vaarallinenjate.fi/>.

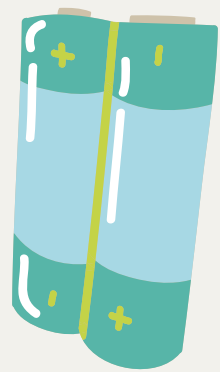
Miten vaaralliset jätteet lajitellaan?

Vaarallisiin jätteisiin kuuluu mm.:

- loisteputket, pienoislampot ja energiansäästölamput
- paristot, nappiparistot ja akut
- elohopeakuumemittarit
- aerosolipakkaukset
- emäksiset pesuaineet
- uudenvuodentinat
- painekyllästetty puu
- torjunta- ja desinfiointiaineet
- öljyiset jätteet
- liuottimet kuten tärpätti
- liuotinpitoiset pesuaineet, maalit, liimat, lakat (myös kynsilakka), hartsit sekä puunsuoja- ja kyllästysaineet
- ajoneuvojen jäteöljyt
- asbestipitoinen jäte (vaatii erityiskäsittelyä, pakattava erikseen)

Miten vaaralliset jätteet lajitellaan?

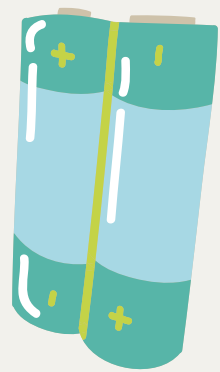

Osan vaarallisista jätteistä voi tai pitää toimittaa muualle kuin jäteasemalle:

- Käytetyt paristot, pienet akut sekä kaasuja sammutinpullot niitä myyviin kauppoihin.
- Ilotulitteet, räjähteet, panokset ja ampuma-aseet poliisille.
- Vanhentuneet tai käyttämättömät lääkkeet apteekkeihin.
- loisteputket, pienoislampot ja energiansäästölamput isompiin sähkölaitteita myyviin liikkeisiin.

Oman alueen jäteyhtiö tiedottaa myös kiertävistä vaarallisen jätteen keräyksistä.

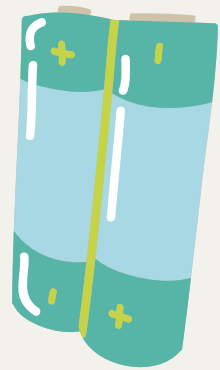
Miten vaaralliset jätteet säilytetään?

Vaarallisia jätteitä ei pidä säilyttää kotona pitkään, vie ne vähintään kerran vuodessa keräykseen. Lyhytaikaisessa säilyttämisessä tulee huomioida muutama asia:

- Teippaa paristojen ja akkujen navat
- Älä sekoita vaarallisia jätteitä keskenään.
- Säilytä vaaralliset aineet sekä vaaralliset jätteet turvallisessa paikassa poissa lasten ja kotieläinten ulottuvilta.
- Säilytä vaaralliset jätteet tiiviissä alkuperäisissä pakkauksissa tai merkitse pakkaukset selkeästi.

Miten vaaralliset jätteet käsitellään?

Jäteasemilla vaaralliset jätelajit lajitellaan ja pakataan erilleen kuljettamista varten. Jätteet kuljetetaan Fortumin vaarallisten jätteiden käsittelyyn.

Fortumilla vaaralliset jätteet käsitellään vaarattomiksi ja hyödynnetään energiana tai loppusijoitetaan vaarallisille jätteille tarkoitettulle loppusijoitusalueelle.

Vaarallisista jätteistä otetaan talteen myös raaka-aineita. Uusiokäyttöä on tavoitteena lisätä.

Sekajätteen kierrätys

Sekajäte on varmasti kaikista tutuin jätejake kotitalouksissa. Sekajätteestä käytetään myös nimityksiä kuivajäte, polttojäte ja poltettava jäte.

Keski-Suomessa sekajätteen joukossa on edelleen paljon hyötykäyttöön sopivaa jätettä. Sekajätteestä noin 23% on sekalaista jätettä, eli varsinaista sekajätettä, jota ei voida lajitella hyötyjätteisiin. Tutkimuksessa ei eritelty esimerkiksi likaisia pakkauksia, joten todellisuudessa oikein lajitellun sekajätteen osuus on suurempi kuin 23 %.

Sekajätteestä tuotetaan polttamalla energiaa.

Miten sekajäte lajitellaan?

Sekajätteeseen kuuluu hyötyjätekeräykseen sopimaton, poltettava jäte:

- vaipat ja siteet
- Käytetyt kasvomaskit
- Likaantuneet paperit, pahvit ja muovipakkaukset
- PVC-muovit
- tupakantumpit
- siivousjätteet
- pienet määrät tuhkaa
- likaiset ja rikkinäiset tekstiilit ja jalkineet
- Rikkinäiset esineet
- kasetit (VHS- ja C-kasetit sekä tyhjä värikasetit)
- valokuvat ja negatiivit

Miten sekajäte hyödynnetään?

Vuoden 2016 orgaanisen jätteen kaatopaikkakiellon tultua voimaan, sekajätettä ei ole viety kaatopaikoille. Nykyisin sekajäte poltetaan energiaksi.

Kotitalouksilta kerätyt sekajätteet paalataan jätekeskuksella ja kuljetetaan jätteenpolttolaitokselle. Paalattu jäte joko poltetaan sellaisenaan tai murskataan ennen polttoa. Sekajätteen joukossa olevat metallit otetaan talteen murskauksen yhteydessä tai polton jälkeen.

Polttamalla saadaan kaukolämpöä ja sähköä. Esimerkiksi Tammervoiman mukaan yhdellä sekajätepussilla saadaan lämmintä vettä 7 minuutin suihkun tai tunnin uunin lämmityksen ajaksi.

Vinkkejä lajittelun järjestämiseen pienissä kodeissa.

Perinteisesti kaikki jätteet on säilytetty keittiössä lavuaarin alla tai jätevaunussa. Sinne on kuitenkin vaikea saada mahtumaan montaa astiaa eri jätteille.

1. Varaa isoin astia jätteelle, jota syntyy eniten. Esim. kierrätykseen sopivia pakkausjätteitä syntyy usein enemmän kuin sekajätettä. Kartonkien litistäminen säästää myös tilaa.
2. Löytyisikö esimerkiksi eteisestä tai parvekkeelta paikka vaikkapa kartongeille ja paperinkeräysastialle. Lajitteluastioina voi hyödyntää esimerkiksi isoja kestokasseja, jotka on helppo napata mukaan kun jätteet vie keräykseen.
3. Mieti onko kaikkien kierrätysastioiden tarpeen olla katseilta piilossa. Voisiko keittiötasolla olla astia, johon kerätään pienet metallit ja lasit tai seinällä roikkua kassi, johon voi säilöä keräyspaperit.
4. Jätteiden lajitteluun sopivia siistejä ja sisustukseen sopivia astioita on tullut viime vuosina myyntiin. Niitä löytyy eri väreissä ja eri kokoisina.
5. DIY-ratkaisuja löytyy myös. Esimerkiksi kenkäkaapista voi pienellä nikkaroinnilla tehdä jätteiden varastointiin sopivan kaapin. DIY-vinkkejä löytyy mm. [Suomen vuokranantajien nettisivuilta](#).

Miten lajitella kodin remontin aikana syntyvät jätteet?

Kodin remonteissa syntyy monenlaisia arkielämästä poikkeavia jätteitä, joiden lajittelu ja kierrätys voi tuntua haastavalta. Remonttijätteisiin liittyvät ohjeistukset ja vastaanottopisteet on hyvä tarkistaa omalta jätehuoltoyhtiöltä jo ennen remontin aloittamista. Jos remontista, rakentamisesta tai purkamisesta vastaa itse, jätteiden käsittely kuuluu kunnan järjestämän jätehuollon piiriin. Jos remonttia varten hankitaan urakoitsija, on syytä varmistaa urakoitsijan osaaminen ja pyytää tarjoukseen selvitys ja kustannusarvio jätehuollosta.

1. Suunnittele itse remontin lisäksi myös jätteiden lajittelu ja kierrätys hyvin. Etukäteen kannattaa selvittää mitä eri jätelajeja remontissa todennäköisesti syntyy, miten ne pitää lajitella ja mihin viedä. On myös hyvä miettiä tarvitseeko kuljetusta isommille jätteille.
2. Hyväkuntoiset, käyttökelpoiset ja ylijääneet kalusteet, huonekalut ja materiaalit kannattaa laittaa kiertoon sellaisenaan. Esimerkiksi Facebookissa ja tori.fi:ssä on myynti- ja lahjoituspalstoja.
3. Suunnitelmallisuus ja järjestelmällisyys jätteiden lajittelussa. Varaa omat paikat jokaiselle jätejakeelle ja pidä remonttialue järjestyksessä. Jos remonttijätettä syntyy paljon, voi lajittelun helpottamiseksi vuokrata vaihtolavan tai roskalavan tyhjennyksineen.
4. Rakennusmateriaaleille, isoille jätteille ja käyttökelpoisille huonekaluille ja kalusteille on tarjolla erilaisia noutopalveluita, joiden avulla ei tarvitse itse huolehtia jätteiden kuljettamisesta ja tilaa vapautuu muulle. Noutopalvelua käyttökelpoisille materiaaleille ja tavaroille tarjoaa mm. [Talentti-kierrätys](#), rakennusmateriaaleille erityisesti Talentti Tuuma". Jätehuoltoyhtiöillä on myös noutopalvelu kodin käyttökelvottomille, isommille jätteille, esim. sohvut ja jääkaappi.
5. Kattava listaus remontissa tavallisesti syntyvistä jätejakeista ja niiden lajittelusta löytyy esimerkiksi [K-Raudan nettisivuilta](#). Sammakkokangas Oy:n nettisivuilta löytyy selkeä "[Pienkiinteistön purkajan ja saneeraajan opas](#)". Oppaan lopussa on myös lajitteluohjeet.

Linkkilista

Kierrätyksestä ja lajittelusta on paljon tietoa ympäri Internetiä. Tässä kasattuna linkkejä tiedon äärelle.

<https://mustankorkea.fi/jatehaku/> hakuun voi syöttää jätelajin ja kone kertoo minne se kuuluu lajitella.

<https://www.kierratys.info/> -sivustolta voit hakea osoitteen perusteella itseäsi lähinnä olevat kierrätyspisteet.

<https://rinkiin.fi/> Rinki Oy vastaa pakkausjätteiden kierrätyksestä. Nettisivuilta löytyy tietoa lajittelusta ja pakkausjätteiden hyötykäytöstä.

<https://www.biojate.info/> -sivustolla löytyy mm. alueelliset biojätteen lajitteluohjeet, tietoa biojätteestä ja sen hyödyntämisestä sekä hauskaa nippelitietoa ja videoita.

[YLE I love muovi](#) & [Suomen Uusiomuovi](#) -sivustoille on kasattu tietoa muovien lajittelusta, erilaisista muovien käyttökohteista ja uusiokäytöstä.

<https://www.kuitukierratys.fi/> -sivusto jakaa tietoa kartonkipakkausten kierrätyksestä, kartonkipakkausten litistämisen tärkeydestä ja sivustolta löytyy myös selkeä video tuottajavastuusta.

<https://vaarallinenjate.fi/> -sivusto tarjoaa vinkkejä vaarallisen jätteen tunnistamisesta, lajittelusta ja vähentämisestä. Sivustolla on myös paljon videoita aiheesta.

<https://serkierratys.fi/> -sivusto antaa tietoa SER:n kierrätyksestä ja hyödyntämisestä sekä tarjoaa kattavan listan SER:n lajitteluohjeista. Sivustolla myös videoita ja äänimateriaalia.

<https://www.paristokierratys.fi/> -sivustolla tietoa paristojen ja pienakkujen kierrätyksestä. Myös videomateriaalia kierrätysprosessista.

Keski-Suomen kuntien jätehuoltomääräykset

Jätteiden lajitteluohjeet ovat pääpiirteissään samoja kaikkialla Suomessa. Joidenkin jätelajien kohdalla on kuitenkin eroja alueiden ja kuntien välillä. Oman kunnan paikalliset ohjeet ja määräykset eri jätelajien lajittelusta ja keräyksestä sekä jätteiden hyödyntämisestä löytyvät jätehuoltomääräyksistä. Jätehuoltomääräykset ovat jätelakiin perustuvia paikallisia säännöksiä jätehuollosta. Määräykset sitovat kaikkia kunnan asukkaita.

Keski-Suomessa on käytössä seuraavat jätehuoltomääräykset:

- Jyväskylän seudun (Jyväskylä, Laukaa, Muurame, Toivakka) jätehuoltomääräykset: <https://www.jyvaskylanseutu.fi/jatehuolto/jatehuoltomaaraykset>.
- Sydän-Suomen jätelautakunnan alueen (Hankasalmi, Kannonkoski, Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Multia, Petäjävesi, Pihtipudas, Saarijärvi, Uurainen, Viitasaari ja Äänekoski) jätehuoltomääräykset: <https://www.saarijarvi.fi/jatehuolto/jatehuoltomaarakset-ja-jatetaksa>. Multian ja Hankasalmen kunnissa on omat, hieman muista kunnista poikkeavat jätehuoltomääräykset.
- Joutsan kunnan jätehuoltomääräykset: <https://www.joutsa.fi/asuminen-ja-ymparisto/jatehuolto/>
- Jämsän kaupungin jätehuoltomääräykset: <https://www.jamsa.fi/palvelut/asuminen/jatehuolto>
- Keuruun kaupungin jätehuoltomääräykset: <https://www.keuruu.fi/asuminen-ymparisto/jatehuolto-ja-kierratys/maaraykset-ja-taksat>
- Konnevedellä on voimassa Savo-Pielisen jätelautakunnan jätehuoltomääräykset: <https://www.jatelautakunta.fi/fi/jatehuoltomaaraykset/>
- Kyyjärvellä on voimassa Järvisseudun jätelautakunnan jätehuoltomääräykset: <https://jarviseudunjatelautakunta.fi/fi/maaraykset>
- Luhangan kunnan jätehuoltomääräykset: <https://www.luhanka.fi/jatehuolto/>

Tämä jäteneuvontaopas ja oppaaseen liittyvät sosiaalisen median julkaisut [Instagramissa](#) ja [Facebookissa](#) on tehty Keski-Suomen liiton Circwaste- osahankkeessa ”Alueellisten jätevirtojen hyödyntäminen Keski-Suomessa”.

Opas on julkisesti löydettävissä Keski-Suomen liiton Circwaste-hankkeen nettisivuilla: <https://keskisuomi.fi/biotalous/circwaste-kohti-kiertotaloutta/>. Opasta voidaan päivittää hankkeen aikana.

Circwaste

LIFE15 IPE FI 004

Circwaste-hanke saa EU:lta rahoitusta, jolla hankkeen materiaalit on tuotettu. Materiaaleissa esitetty sisältö edustaa kuitenkin ainoastaan hankkeen omia näkemyksiä, joista EU:n komissio ei ole vastuussa.

 **Sammakko
kangas**
Alueellinen jätehuolto - yhteinen asiamme

MUSTANKORKEA

Gasum